

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО РАДА И
БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ**

Е

**ПРАВИЛНИК
О ПРЕВЕНТИВНИМ МЈЕРАМА ЗА БЕЗБЈЕДАН И ЗДРАВ РАД ПРИ
КОРИШЋЕЊУ ОПРЕМЕ ЗА РАД**

Бања Лука, април 2021. године

На основу члана 8. став 1. тачка в) и става 2. Закона о заштити на раду („Службени гласник Републике Српске”, бр. 1/08 и 13/10) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске”, број 115/18), министар рада и борачко-инвалидске заштите, 6. априла 2021. године, доноси

ПРАВИЛНИК О ПРЕВЕНТИВНИМ МЈЕРАМА ЗА БЕЗБЈЕДАН И ЗДРАВ РАД ПРИ КОРИШЋЕЊУ ОПРЕМЕ ЗА РАД

Члан 1.

Овим правилником прописују се услови које послодавац треба да обезбиједи у примјени превентивних мјера при коришћењу опреме за рад.

Члан 2.

Поједини изрази у смислу овог правилника имају сљедеће значење:

- 1) опрема за рад је машина, уређај, постројење, инсталација, алат и слично, која се користи у процесу рада,
- 2) радна станица или радна јединица је машина, уређај, постројење и слично или простор у ком се налази више радних јединица које се користе у процесу рада,
- 3) коришћење опреме за рад јесу све активности током рада, као и подешавање, програмирање или репрограмирање, покретање, заустављање и чишћење, а које се односе на опрему за рад као што су покретање или заустављање, односно њена употреба, транспортовање, поправљање, измјене којима се не мијења намјена, одржавање, сервисирање и специфично чишћење,
- 4) подручје опасности јесте подручје унутар опреме за рад и/или у њеној околини, у којем за радника који је изложен опасностима и/или штетностима постоји ризик од настанка повреда и оштећења здравља,
- 5) радник који је изложен опасностима и/или штетностима на радним мјестима и у радној околини јесте сваки радник који се у потпуности или дјелимично налази у подручју опасности,
- 6) руковалац јесте радник који у оквиру послова које обавља користи опрему за рад,
- 7) рад на висини при коришћењу опреме за рад су све активности на радном мјесту приликом којих постоји опасност од пада лица са висине која може проузроковати личне повреде.

Члан 3.

Послодавац треба да обезбиједи спровођење мјера за безбједан и здрав рад, поштујући у потпуности инструкције произвођача опреме, да би се заштитило здравље и омогућио безбједан и здрав рад радника приликом стављања у погон опреме за рад (њено састављање, инсталирање и подешавање) и искључивању из погона за рад.

Члан 4.

(1) Послодавац обезбјеђује да опрему за рад може да користи само радник који је за то стручно оспособљен.

(2) Послодавац за своје потребе оспособљава радника за безбједно коришћење опреме за рад.

Члан 5.

(1) Послодавац обезбјеђује примјену мјера безбједности и здравља на раду при коришћењу опреме за рад, а посебно:

1) да се опрема за рад користи у складу са намјеном,

2) да је опрема за рад одговарајућа за обављање послова или да је на правилан начин прилагођена за ту сврху,

3) да се опрема за рад користи у складу са свим безбједносно-техничким подацима наведеним у документацији произвођача, односно испоручиоца опреме.

(2) Послодавац при избору опреме за рад води рачуна о специфичним радним условима и постојећим опасностима и штетностима на радним мјестима и у радној околини, као и о опасностима и штетностима које могу настати при коришћењу те опреме за рад.

(3) Послодавац обезбјеђује да се примјеном мјера безбједности и здравља на раду при коришћењу опреме за рад ризик од настанка повреда и оштећења здравља за запослене отклони или сведе на најмању могућу мјеру.

(4) Ако послодавац мијења услове коришћења радне опреме у смислу функционалне цјелине или је дату опрему дограђивао или преправљао тако да јој промијени особине, карактеристике и функционалност, тада послодавац постаје произвођач радне опреме у складу са Законом о техничким прописима.

Члан 6.

(1) Опрема за рад треба да буде монтирана, постављена и коришћена на такав начин да се смање ризици по кориснике и друге раднике, тако што ће се обезбиједити довољно простора између покретних дијелова опреме за рад, непокретних или покретних дијелова у њеној околини и како би сви облици енергије и супстанце које се користе или које настају могли да буду унесени или уклоњени на безбједан начин.

(2) Опрема за рад мора бити монтирана или демонтирана по безбједним условима, нарочито поштујући упутства која је доставио произвођач те опреме.

(3) Опрема за рад коју може да удари гром при коришћењу мора бити заштићена одговарајућим уређајима или средствима против удара грома.

Члан 7.

(1) Управљачки уређаји опреме за рад који утичу на безбједност морају бити јасно видљиви и препознатљиви и на одговарајући начин означени тамо гдје је то потребно.

(2) Управљачки уређаји морају да се налазе изван подручја опасности тако да њихова употреба не може да проузрокује додатну опасност, осим у случајевима гдје је то неопходно за одређене управљачке уређаје и не смију да изазову било какву опасност која би била резултат њихове ненамјерне употребе.

(3) Руковалац уређаја обезбјеђује да нико није присутан у подручју опасности, а у случају када то није могуће, да се да сигнал упозорења звучни и/или визуелни, односно да се аутоматски укључи сваки пут прије покретања машине.

(4) Радник који је у подручју опасности мора да има довољно времена и могућности да брзо избјегне опасност која је проузрокована покретањем или заустављањем опреме за рад.

(5) Управљачки систем мора бити безбједан и изабран тако да узима у обзир отказ, квар и ограничење које се могу очекивати у планираним околностима употребе.

Члан 8.

(1) Покретање опреме за рад мора бити могуће само намјерним активирањем уређаја предвиђеног за ту сврху.

(2) Исти захтјев као у ставу 1. овог члана примјењује се и при:

1) поновном покретању опреме за рад након заустављања из било ког разлога,

2) вршењу значајних промјена радних услова под условом да поновно покретање опреме за рад и значајне промјене радних услова не проузрокује било какву опасност по запослене.

(3) Захтјев из ст. 1. и 2. овог члана не односи се на поновно покретање опреме за рад или промјену радних услова који су резултат нормалног радног циклуса аутоматског уређаја.

Члан 9.

(1) Опрема за рад мора бити опремљена управљачким уређајем за потпуно и безбједно заустављање.

(2) Радна станица мора бити опремљена управљачким уређајем за заустављање појединих елемената или цјелокупне опреме за рад, у зависности од врсте опасности, тако да опрема за рад остане безбједна.

(3) Управљачки уређај за заустављање опреме за рад мора имати приоритет у односу на управљачке уређаје за њено покретање.

(4) У случају када се опрема за рад или њени потенцијално опасни дијелови зауставе, мора се прекинути напајање енергијом и њених одговарајућих покретача.

Члан 10.

У зависности од опасности коју представља опрема за рад и њено нормално вријеме заустављања, опрема за рад мора бити опремљена уређајем за заустављање у случају опасности, ако за то постоји могућност.

Члан 11.

(1) Опрема за рад која представља ризик при падању или избацавању током рада мора имати одговарајуће безбједносне уређаје чији је циљ да се отклони ризик по здравље на раду или да се ризик смањи на најмању могућу мјеру.

(2) Опрема за рад која представља ризик због емисија гасова, испарења течности или прашине мора бити снабђевена одговарајућим уређајима за задржавање и/или одстрањивање опасних материја у близини извора опасности да би се отклонио ризик по здравље на раду или да се ризик смањи на најмању могућу мјеру.

(3) Опрема за рад и њени дијелови морају да буду, када је то неопходно због безбједности и здравља радника, стабилизирани средствима за причвршћивање или неким другим средствима.

(4) Уколико постоји ризик од лома или разарања дијелова опреме за рад које би представљало озбиљну опасност по безбједност и здравље радника, неопходно је предузети одговарајуће мјере са циљем отклањања ризика по здравље на раду или смањивања ризика на најмању могућу мјеру.

Члан 12.

(1) Уколико постоји ризик од механичког контакта са покретним дијеловима опреме за рад који може да доведе до повреде, ти дијелови морају да буду опремљени заштитницима или уређајима који спречавају приступ подручју опасности или који заустављају кретање опасних дијелова прије него што се дође у подручје опасности.

(2) Заштитници и уређаји за заштиту:

- 1) морају да буду робусне конструкције,
- 2) не смију проузроковати додатне опасности,
- 3) морају бити такви да се не могу лако уклонити или онеспособити,
- 4) морају да буду постављени на одговарајућем растојању од подручја опасности,
- 5) морају што је могуће мање ометати преглед производног процеса,
- 6) морају да буду такви да омогућавају активности које су неопходне да би се монтирала или замијенили дијелови приликом одржавања, при чему се приступ ограничава само на она подручја у којима треба да се обави посао и, уколико је могуће, без уклањања заштитника или уређаја за заштиту.

Члан 13.

(1) Подручја и мјеста на којима се ради на опреми за рад или врши одржавање опреме за рад морају бити на одговарајући начин освијетљена у складу са врстом активности која се обавља.

(2) Дијелови опреме за рад који су изложени веома високим или веома ниским температурама морају, када је то неопходно, да буду заштићени како би се избјегао ризик да запослени дођу у контакт или приђу сувише близу.

(3) Уређаји за упозорење на опреми за рад морају бити недвосмислени, лако уочљиви и разумљиви.

Члан 14.

(1) Опрема за рад се користи искључиво за обављање оних послова и у оним условима који су у складу са њеном намјеном.

(2) Операција одржавања опреме врши се када је опрема за рад заустављена, а ако то није могуће, предузимају се одговарајуће мјере заштите за обављање таквих операција које су изван подручја опасности.

(3) Књига одржавања се ажурно води.

Члан 15.

(1) Опрема за рад мора бити опремљена уређајима за прекид напајања од свих извора енергије који морају бити јасно препознатљиви.

(2) Поновно повезивање са извором енергије мора да се изврши тако да тај поступак не представља ризик за радника.

Члан 16.

(1) Опрема за рад мора да има заштитне ознаке и/или уређаје за упозорења којим се радник упозорава на опасност по безбједност и здравље.

(2) Радник мора имати безбједан приступ свим подручјима која су неопходна за производњу, подешавање и одржавање опреме за рад и морају бити у могућности да у њима безбједно бораве.

Члан 17.

Опрема за рад одговарајућа је ако:

1) штити радника од ризика од избијања пожара, прегријавања или испуштања гасова, прашине, течности, испарења или других супстанци које се производе, користе или складиште у опреми за рад,

2) спречава ризике од експлозије опреме за рад или супстанци које се производе, користе или складиште у опреми за рад,

3) омогућава заштиту запослених који су изложени опасностима од директног или индиректног додира инсталација и опреме под напоном.

Члан 18.

(1) Опрема за рад на којој се возе радници мора бити опремљена тако да се смање ризици по запослене током вожње.

(2) Под ризицима из става 1. овог члана подразумевају се и ризици од додира точковима или шинама или захватања у њима.

(3) Ако постоји могућност случајног блокирања покретних дијелова опреме за рад и њених пратећих дијелова и/или било чега што се вуче, а што може да представља одређени ризик, таква опрема за рад мора да буде опремљена или прилагођена тако да се спријечи блокирање покретних дијелова опреме за рад.

(4) У случају када се блокирање из става 3. овог члана не може избјећи, потребно је предузети све мјере да се избјегну сви штетни утицаји по запослене.

Члан 19.

Ако се погонски систем за пренос снаге између покретних дијелова опреме за рад може запрљати или оштетити усљед помјерања по подлози, на располагању морају бити средства за отклањање тих проблема.

Члан 20.

(1) Покретна опрема за рад на којој се возе запослени мора бити пројектована на такав начин да се у нормалним условима коришћења ограниче ризици који настају усљед окретања и превртања опреме:

1) заштитном конструкцијом која ће осигурати да опрема за рад не може да се нагне или преврне,

2) конструкцијом која омогућава довољан простор између запослених који управљају опремом за рад у случају да опрема за рад може да се нагне или преврне,

- 3) неким другим уређајем којим се постиже сличан ефекат.
- (2) Заштитна конструкција је саставни дио опреме за рад.
- (3) Заштитне конструкције нису неопходне када је опрема за рад причвршћена у току рада или када је пројектована на такав начин да превртање није могуће.
- (4) Уколико постоји ризик да запослени који управља опремом за рад у случају превртања опреме за рад буде пригњечен између дијелова опреме за рад и подлоге, мора бити уграђена посебна заштитна конструкција којом се то спречава.

Члан 21.

Самоходно возило на механизовани погон у коме се налази радник или више радника мора бити прилагођено или опремљено тако да ограничи ризик од повређивања приликом превртања.

Члан 22.

Самоходна опрема за рад која при кретању може изазвати ризике за лица мора да испуни следеће захтјеве:

- 1) мора имати уређаје којим се спречава случајно покретање опреме,
- 2) мора имати одговарајуће уређаје за смањивање посљедица судара у случају када постоји више од једног покретног дијела опреме који се крећу по шинама истовремено,
- 3) мора имати уређај за кочење и заустављање кад то безбједносна ограничења захтијевају, а у случају да главни уређај којим се управља откаже, мора бити обезбијеђен управљачки уређај за случај опасности са потпуно независним и лако доступним командама за успоравање и заустављање,
- 4) у случају када је прегледност возача ограничена на такав начин да то утиче на безбједност, потребно је уградити одговарајуће помоћне уређаје којим се омогућава боља прегледност,
- 5) опрема за рад пројектована за коришћење ноћу или на тамним мјестима мора бити опремљена одговарајућим освјетљењем за рад који се обавља и мора бити довољно безбједна за запослене,
- 6) опрема за рад која представља опасност од пожара, било самостално или у смислу онога што вуче и/или носи тако да може да угрози запослене, мора бити опремљена одговарајућим противпожарним апаратима, уколико такви апарати нису доступни у близини мјеста на коме се та опрема користи,
- 7) опрема за рад са даљинским управљањем мора бити опремљена уређајима за аутоматско и тренутно заустављање чим изађе из контролисаног простора,
- 8) опрема за рад на даљинско управљање која под нормалним условима може изазвати опасност од пригњечења или повреда, мора имати уређаје који штите од тог ризика, уколико не постоје други одговарајући уређаји за контролу ризика.

Члан 23.

(1) Уколико је опрема за рад која служи за дизање терета уграђена, неопходно је у току коришћења обезбиједити њену чврстоћу и стабилност, посебно имајући у виду терет који треба да се подиже и напрезање које се ствара на мјесту постављања или причвршћивања на конструкцију.

(2) Опрема за дизање терета мора бити јасно обиљежена дозвољеним радним оптерећењем и, тамо гдје је неопходно, мора да постоји плочица на којој је наведено радно оптерећење за сваку конфигурацију опреме за дизање терета.

Члан 24.

(1) Опрема за дизање мора бити обиљежен на такав начин да је раднику који је користи могуће идентификовати карактеристике које су битне за безбједно коришћење.

(2) Опрема за рад која није пројектована за дизање лица, али би могла бити погрешно коришћена у ту сврху, мора имати јасно и неизбрисиво упозорење о забрани дизања лица.

(3) Трајно уграђена опрема за рад и дизање мора бити израђена тако да се смање ризици у вези са теретом, а то подразумејева:

- 1) да је онемогућено да удари запослене,
- 2) да не може да дође до опасног помјерања или слободног пада терета,
- 3) да не може неочекивано да падне.

Члан 25.

(1) Опрема за рад за дизање или премјештање запослених мора бити таква да:

1) спријечи ризик од пада корпе, уколико она постоји, помоћу одговарајућих уређаја,

2) спријечи да корисник испадне из корпе, уколико она постоји,

3) спријечи да корисник буде пригњечен, захваћен, односно затворен или ударен, нарочито случајно, у додиру са објектима,

4) осигура да лица заробљена у корпи, у случају незгоде, нису изложена опасности и могу да се ослободе.

(2) Уколико ризик, због мјеста или висинске разлике, наведен у тачки 1) става 1. овог члана није могуће избјећи никаквим мјерама безбједности, неопходно је уградити уже за ношење са повећаним коефицијентом безбједности које треба провјеравати сваког радног дана.

Члан 26.

(1) Самоходну опрему за рад могу да користе радници који су стручно оспособљени за безбједну употребу такве опреме.

(2) Ако се самоходна опрема за рад креће у радном простору, потребно је придржавати се прописаних мјера за брзину кретања, ширину саобраћајних површина, стања подлоге и нагиба.

(3) Организационе мјере морају бити предузете како би се спријечило да запослени који пролазе пјешнице уђу у подручје рада самоходне опреме за рад.

(4) Превоз запослених на покретној опреми за рад на механизовани погон дозвољен је само ако постоје одговарајући безбједносни уређаји за ту сврху и ако се радови обављају у току превоза, потребно је подесити брзину кретања.

(5) Покретна опрема за рад која има мотор са унутрашњим сагоријевањем не смије се користити у радним просторима, ако се не обезбиједи довољне количине свјежег ваздуха, да не би изазвала опасност по безбједност и здравље запослених.

Члан 27.

(1) Опрема за рад која је покретна или се може демонтirati и која је пројектована за дизање терета мора бити прегледана и испитана од овлашћене организације и да посједује употребну дозволу, те коришћена на начин којим се обезбјеђује њена стабилност у току коришћења у свим предвидивим условима, узимајући у обзир стање подлоге.

(2) Дизање лица дозвољено је на опреми за рад уз примјену опреме за дизање која је пројектована за ту сврху.

(3) У случају када се радници налазе на опреми за рад која је пројектована за дизање терета, у сваком тренутку се мора контролисати положај радника.

(4) Лица која се подижу морају бити опремљена поузданим средствима комуникације, а у случају опасности, мора бити обезбијеђена њихова безбједна евакуација.

Члан 28.

(1) Запосленима је забрањен приступ у зони терета који виси и овлашћено лице предузима мјере којима се то обезбјеђује.

(2) Терет не смије да се преноси изнад незаштићених радних мјеста на којима су присутни запослени.

(3) Изузетно, ако усљед природе посла није могуће поступити у складу са ставом 2. овог члана, преко незаштићених радних мјеста могуће је извршити превоз терета који виси само уколико у том тренутку у зони превоза нема присутних запослених лица.

Члан 29.

(1) Дијелови опреме за дизање терета морају бити изабране према карактеристикама терета који се преноси, тачкама затезања, причвршћивања и атмосферским условима, те узимајући у обзир начин и путању дизања.

(2) Дијелови опреме за дизање морају бити јасно обиљежени тако да су корисници упознати са њиховим карактеристикама уколико се опрема не демантира након коришћења.

(3) Дијелови опреме за дизање морају се чувати на начин који обезбјеђује да се не оштети или да им се не смањи сигурност и поузданост.

Члан 30.

(1) У случају када су два елемента или више елемената опреме за рад за дизање терета који није вођен монтирани или постављени на локацији тако да се њихови радијуси преклапају, морају се предузети одговарајуће мјере да се избјегне сударање терета и/или самих дијелова опреме.

(2) Уколико се покретна опрема за рад користи за дизање терета који није вођен, морају се предузети одговарајуће мјере да се спријечи њено нагињање, превртање, помјерање или клизање и морају се вршити контроле како би се осигурало да се те мјере правилно примјењују.

(3) Уколико руковалац опреме за рад која је пројектована за дизање терета који није вођен нема непосредну видљивост цјелокупне путање терета, било директно или уз помоћ помоћног уређаја који обезбјеђује неопходне информације, друго лице мора

бити у комуникацији са руковаоцем и да га наводи, а морају се предузети и организационе мјере да се спријечи сударање терета које би могло да угрози запослене.

Члан 31.

(1) Рад мора бити организован на такав начин да се при ручном везивању или скидању терета такав рад може обавити безбједно, посебно тако да запослени има непосредну или посредну контролу над опремом за рад.

(2) Све операције дизања терета морају бити правилно планиране, са одговарајућим надзором и спроведене на начин којим је обезбијеђена заштита запослених.

Члан 32.

(1) Ако терет мора бити подигнут истовременим коришћењем два или више дијелова опреме за дизање терета који није вођен, мора се утврдити и примијенити поступак да би се обезбиједила добра координација између руковалаца.

(2) Уколико опрема за рад која је пројектована за дизање терета који није вођен не може да задржи терет у случају потпуног или дјелимичног прекида снабдијевања електричном енергијом, морају се спровести одговарајуће мјере да би се избјегло излагање запослених ризицима који могу настати из тог догађаја.

(3) Терет који виси не смије бити остављен без надзора осим у случају када је забрањен приступ у подручје опасности, а терет безбједно виси и безбједно се држи.

(4) Коришћење на отвореном опреме за рад која је пројектована за дизање терета који није вођен мора бити обустављено када се метеоролошки услови погоршају до те мјере да угрожавају безбједно коришћење опреме за рад и излажу запослене ризицима.

Члан 33.

(1) За приступ привременим радним мјестима на висини морају се изабрати најпогоднија средства према учесталости пролаза, висини коју треба достићи, као и трајању радова, а извршени избор мора да омогућава евакуацију у случају опасности.

(2) Пролаз у оба смјера између средстава приступа и платформи, спратова или пролаза не смије да проузрокује додатни ризик од пада.

Члан 34.

(1) Приступ ужетом и технике постављања ужета привременим радним мјестима на висини могу се користити само у случајевима за које је на основу процјене ризика очигледно да се рад може обавити безбједно и без коришћења друге, безбједније опреме за рад.

(2) Уколико привремени радова на висини трају дуже, онда се, са одговарајућим пратећом опремом и у зависности од ергономских ограничења, мора обезбиједити мјесто за сједење.

(3) Изабрана опрема за привремени рад на висини мора да обезбиједи смањење ризика по запослене на најмању могућу мјеру, а уколико је неопходно, за обављање привремених радова на висини морају бити уграђене заштитне ограде како би се смањио ризик од пада.

Члан 35.

(1) Приступање коришћењу ужади и техника постављања ужади морају бити у складу са следећим условима:

1) систем се мора састојати од најмање два посебно причвршћена ужета од којих једно служи као средство за приступ, спуштање и подршку (радно уже), а друго као резерва (безбједносно уже),

2) запосленима се мора обезбиједити одговарајући заштитни опасач, који морају да користе и којим морају бити повезани са безбједносним ужетом,

3) радно уже мора бити опремљено уређајима за безбједно подизање и спуштање и мора имати систем за заштиту од пада који спречава пад корисника, у случају да он изгуби контролу над својим покретима,

4) безбједносно уже мора бити опремљено покретним системом за заштиту од пада који прати кретање запосленог,

5) алати и други опрема који запослени користи морају бити причвршћени за његов опасач или мјесто за сједење или неким другим одговарајућим средством,

6) рад мора бити правилно планиран и надгледан, тако да запослени може бити одмах спашен у случају опасности,

7) радник мора бити обезбијеђено одговарајуће оспособљавање у складу са захтјевима коришћења ове опреме, планираним радовима, а нарочито о процедурама спасавања.

(2) Изузетно, уколико на основу процјене ризика употреба другог ужета може представљати ризике који настају његовим коришћењем, може се дозволити коришћење једног ужета, под условом да се предузму одговарајуће мјере безбједности и здравља на раду.

Члан 36.

(1) Уколико обављање одређеног задатка приликом привремених радова на висини захтијева привремено уклањање заштитне ограде за спречавање пада, претходно се морају предузети одговарајуће мјере којима се неће смањити безбједност и здравља на раду.

(2) Након што се одређени задатак из става 1. овог члана заврши, било трајно или привремено, поново се уграђује заштитна ограда за спречавање падова.

(3) Привремени рад на висини може се обављати само када временски услови не угрожавају безбједност и здравље запослених.

Члан 37.

(1) Љестве су радно или помоћно средство за обављање радова на висини.

(2) Љестве се бирају у складу са потребама радова на висини и намјеном, уз ограничења и прописа произвођача љестви.

(3) Изузетно, коришћења нестандартних или ручно прављених љестви могуће је само уколико су оне прегледане, испитане и одобрене од овлашћеног лица или правног лица овлашћеног за испитивање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду.

(4) Ослонци преносивих љестви морају бити обезбијеђени против клизања током коришћења, путем учвршћивања уређаја против клизања на горњим, односно доњим крајевима страница, или било којим другим поступком који даје исти резултат.

(5) Љестве које се користе за приступ морају бити довољне дужине да вире изнад платформе на коју се врши приступ, осим уколико друге мјере нису предузете да се осигура чврст рукохват.

(6) Расклопиве љестве и љестве на извлачење морају се користити тако да се спријечи помјерање различитих дијелова један у односу на други.

(7) Двокраке љестве морају бити осигуране против прекомјерног размицања кракова помоћу чврсте везе међу краковима: ланцем, ременом и слично.

(8) Љестве се морају користити на такав начин да су сигуран рукохват и сигуран ослонац доступни радницима у сваком тренутку.

(9) Дужина љестви за радове на висини не смије угрозити сигурност и здравље на раду, а по потреби у сврху одржавања сигурности, на љествама се могу уградити рукохвати, леђобрани или прописати обавезно ношење сигурносног појаса приликом коришћења дужих љестви.

(10) Висеће љестве морају бити безбједно причвршћене, са изузетком љестви од ужади, како не би могле да се помјере или љуљају.

(11) Љестве се могу користити на радним местима за рад на висини само у случајевима када коришћење друге безбједније опреме за рад није оправдан.

Члан 38.

(1) Скела или радна етажа је помоћна конструкција која служи за обављање радова на висини већој од 150 цм од тла (у даљем тексту: скела).

(2) Скела мора бити грађена и постављена у складу са Елаборатом о постављању који садржи: димензије скеле и свих њених саставних дијелова, начин причвршћивања за тло и за објекат у унутрашњости или ван њега, највеће допуштено оптерећење, статички прорачун носећих елемената, као и упутство за монтажу и демонтажу скеле.

(3) Димензије, облик и уређење скеле мора одговарати природи посла који се обавља и бити погодна за терет који се преноси, као и да омогући безбједан рад и кретање.

(4) Документација из става 2. овог члана мора бити овјерена потписом пројектанта скеле, односно овлашћеног лица или правног лица овлашћеног за испитивање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду и мора се чувати до демонтаже скеле.

(5) Скеле могу постављати, допуњавати, преправљати и демонтирати само стручно обучени радници за рад на висини уз одобрење овлашћеног лица из става 4. овог члана.

(6) Елементи скеле, а посебно носећи дијелови морају бити причвршћени, стабилни и осигурани, анкерисани и/или укрупњени са објектом, а по потреби дијагонално или бочно осигурани од помјерања, клизања или превртања.

(7) Скела мора бити осигурана од недозвољеног електричног напона.

(8) Елементи скеле, посебно под, мора се прије употребе пажљиво прегледати, а оштећени, дотрајали или неадекватни дијелови се не смију уграђивати у скелу.

(9) Под скеле у потпуности мора бити попуњен, а чиста ширина пода скеле не смије бити мања од 80 цм.

(10) Заштитна ограда на скели мора бити чврсто постављена на минимално 100 цм висине мјерено до пода етаже скеле.

(11) У случају када се скела налази у зони радног процеса, а пад опреме или средстава за рад представља ризик по здравље запослених, неопходно је уградити заштину мрежу којом би се ризик отклонио или свео на најмању могућу мјеру.

(12) На сваки спрат скеле мора бити изграђен сигуран приступ, односно силазак.

(13) Случајно покретање скеле на точковима током рада на висини, мора се спријечити одговарајућим уређајима.

(14) Скела се не може транспортовати када се запослени налазе на скели и када скела прелази висину од пет метара.

(15) Исправност скеле мора провјеравати лице из става 4. овог члана у складу са Елаборатом о постављању скеле, односно Елаборатом о процјени ризика средстава за рад, а нарочито након ванредних временских прилика, поправки, оштећења и слично.

(16) Уколико дијелови скеле нису спремни за коришћење, на примјер приликом монтаже, демонтаже или измјена, морају бити обиљежени ознакама упозорења и опремљене направама које спречавају улаз у подручје опасности.

(17) Нека друга врста скела (скела на ногарима, љествама или стубовима, конзолне, носеће, покретне или висице скеле и слично) мора испуњавати услове у складу са ст. 2. до 15. овог члана.

Члан 39.

(1) Послодавац ангажује правно лице са лиценцом за испитивање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду.

(2) Послодавац који је обезбиједио коришћење опреме за рад изван локације свога сједишта обезбијеђује да примјерак стручног налаза о извршеном превентивном и периодичном прегледу и провјери опреме за рад буде доступан на локацији на којој се опрема користи.

Члан 40.

Ступањем на снагу овог правилника престаје се примјењивати Правилник о мјерама и нормативима заштите на раду на оруђима за рад („Службени лист СФРЈ”, број: 18/91).

Члан 41.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске”.

Број:16-04/3-020-38/2021

Датум:20 април 2021.године

